

*La instauració platònica de la filosofia com a metafísica*¹

PABLO SANDOVAL VILLARROEL

La present recerca es proposa la tasca de desplegar la qüestió de la filosofia a través d'un retorn a la filosofia de Plató com la instauració decisiva i normativa de la història de la filosofia occidental. Per tal de fer-ho, nosaltres orientem el qüestionament en una perspectiva ben determinada, en la mesura que prenem per endavant la filosofia platònica *com a metafísica*, títol que no designa aquí de cap manera una disciplina escolar i particular de la filosofia, sinó que no anomena cap altra cosa que la filosofia mateixa respecte de la seva estructura essencial, i. e., respecte del que constitueix primer de tot la filosofia platònica en allò que ella *és*. Ara bé, per a nosaltres, es tracta fonamentalment de retro-cedir, pel camí del preguntar, *des de* la constitució metafísica de la filosofia *cap a* la dimensió essencial on aital constitució troba la seva font originària, dimensió la qual *és*, en certa mesura, quelcom previ a la filosofia de Plató, de tal manera que ella resta per a Plató, d'una manera o d'una altra, *oculta*. És en aquesta dimensió que rau el que anomenem *allò no-dit* de la filosofia platònica. Aital «no-dit», però, no s'ha de considerar com alguna cosa que Plató hauria senzillament negligit o passat en silenci, tampoc com una certa «doctrina» que ell hauria reservat a la transmissió exclusivament oral, sinó com el que *és* fins a tal punt manifest per al pensament de Plató que allò no pot – ni requereix – esdevenir mai el tema d'una interrogació i d'un tractament explícits. Allò no-dit no designa pas aquí quelcom desconegut per a la filosofia platònica, sinó, al contrari, el que li *és* tan ben conegut que allò sosté tot el que el filòsof diu i té per dir, constituint-ne així el fons subjacent i el sentit íntim. Ara bé, el que *és* de tal manera essencial i fonamental per a la filosofia de Plató, allò resta tanmateix *fora de qüestió*, i per cert com quelcom que s'entén «per si mateix».

Així, la present recerca s'orienta per endavant cap a allò no-dit i no-qüestionat de la filosofia de Plató: d'aquí el mètode fenomenològic del nostre treball. Abordem i interpretem els textos de Plató en una perspectiva «fenomenològica»² en la mesura que ens esforcem cada vegada per posar expressament a la llum el que hi roman precisament *encobert* i *ocult*. Ara bé, el que resta eminentment recobert i ocult en el pensament de Plató *és* en primer lloc la dimensió mateixa en el si de la qual aquest pensament resideix i es mou per endavant, a saber, la dimensió «ontològica». Això no significa, tanmateix, que hi hauria en Plató una mena de predilecció per l'«ontologia», en perjudici de les altres disciplines de la filosofia, com ara l'«ètica», la «lògica», l'«estètica», etc., sinó que cada diàleg de Plató, amb tota la diversitat dels seus temes, de les seves intencions, dels seus nivells i de les seves perspectives, es desenvolupa fonamentalment seguint el fil conductor de la qüestió, *què és doncs això?, què és doncs allò?: τί ἐστίν* –encara que aquesta qüestió no sigui formulada cada cop de manera explícita. Per consegüent, l'orientació fenome-

1. [Pablo Sandoval Villarroel, *L'instauration platonicienne de la philosophie comme métaphysique*, tesi doctoral defensada el 30 de gener de 2009 a la Universitat de Paris-Sorbonne (Paris IV), davant del tribunal compost pels Professors Jean-François Courtine, Alain Boutot, Jean-François Mattéi i Josep Monserrat Molas]

2. Per a aquesta comprensió de la fenomenologia, vegeu M. HEIDEGGER, *Sein und Zeit*, § 7.

nològica de la nostra recerca, com a orientació cap a allò no-dit de la filosofia de Plató, constitueix alhora i en ella mateixa una orientació prèvia cap a la qüestió de l'èsser de l'ens, en el sentit que nosaltres abordem i interpretem els diàlegs platònics tot dirigint per endavant la mirada cap a les determinacions de l'èsser que sostenen el tractament de cada qüestió i que surten a la llum al llarg del desenvolupament de cada diàleg. Tanmateix, aital orientació prèvia cap al pla «ontològic» no implica de cap manera la introducció violenta i arbitrària d'un horitzó que seria simplement aliè a la filosofia de Plató, sinó que ella ens transporta d'una revolada allà mateix on la filosofia platònica ja resideix, tot concedint i garantint a la nostra interpretació el recolliment necessari en allò essencial. Així, encara que tota recerca que procura d'abordar la filosofia antiga en una perspectiva «fenomenològica» o «ontològica» passa avui en dia per una recerca unilateral i arbitrària, fins i tot per una recerca merament «heideggeriana», potser ens hem d'obrir a la possibilitat que aquesta perspectiva no sigui pas una simple invenció o una pura ocurrència del senyor Heidegger, sinó que, al capdavant, ella va ser extreta de la filosofia grega mateixa, a través d'una controvèrsia incessant amb allò que estava pròpiament en qüestió per a aquesta filosofia, de manera que aital perspectiva pertany i correspon íntimament a allò de què es tracta per a la filosofia entre els grecs. En tot cas, això s'ha de mostrar encara a través de la interpretació dels diàlegs. Però aquesta orientació comporta, d'altra banda, que la present recerca s'inscriu dins del marc de les recerques *historials* que varen ser obertes pel pensament de Martin Heidegger. La nostra tesi té, per tant, ella mateixa un sentit *historial*, en la mesura que no aspira pas a amuntegar coneixements merament «historiogràfics» a propòsit de la filosofia platònica –d'on resulta la seva inherent «pobresa» i «precarietat»– sinó que intenta més aviat d'accedir a la dimensió *historial* de la instauració platònica de la filosofia. Així, el que resta decisiu per a nosaltres és de començar a entreveure que la instauració platònica de la filosofia no constitueix de cap manera un passat llunyà i obsolet, encara més impotent que, en aparença, ha estat àmpliament «superat» per la filosofia moderna, així com per les descobertes de la ciència contemporània, sinó que aital passat *és estat* [est été]³, és a dir, *regna* encara avui dia tot determinant secretament i silenciosament l'època present de la història occidental. Així doncs, la filosofia de Plató no ha desaparegut pas, sinó que ja ha esdevingut *món*. Per consegüent, el retorn a la filosofia de Plató no és de cap manera una fugida cap al passat, sinó que, en última instància, no aspira a res més que a comprendre l'ara-i-aquí, és a dir, *nosaltres mateixos*, o millor encara, aquest retorn dirigeix la mirada cap a les possibilitats futures que el començament de la filosofia occidental en Plató reserva encara per a nosaltres els occidentals, si ens decidim per fi a considerar la penúria que regna a l'hora actual a partir d'allò que ha restat *no-dit* i *no-pensat* en la filosofia de Plató, a fi d'assumir-ho pròpiament com allò que ens fou inicialment destinat i ens concerneix per tant de la manera més íntima. És, així doncs, obeint aital urgència que la present recerca emprèn la tasca de pensar i de dir allò que restà no-dit i no-pensat en la filosofia de Plató.

3. D'ara endavant posarem entre claudàtors aquelles paraules franceses que resulten intraduibles en català, però que ens han estat essencials per pensar i interpretar els termes grecs fonamentals de la tesi.

La recerca comença així el camí de la qüestió de la determinació platònica de la filosofia. És a partir d'aquesta qüestió directriu que es delimita el nostre camp de recerca, és a dir, els diàlegs que ens hem proposat d'interpretar: el *Convit*, el *Fedre*, el *Fedó* i la *República* (particularment els llibres V, VI i VII), diàlegs els quals no interpretem d'una manera lineal o exhaustiva, sinó cada cop en l'horitzó concret i de-terminat de la qüestió de la filosofia com a tal. L'elecció dels diàlegs descansa en el pressupòsit que Plató s'hi entrega, encara que cada cop en perspectives diferents, a determinar explícitament això en què consisteix la filosofia pròpiament dita, φιλοσοφία ἀληθινῆ, esforçant-se per distingir la filosofia mateixa de tot el que pot prendre el seu lloc i fer-se passar per ella en el si de la πόλις –«poesia», «política», «retòrica», «sofística», «folia»– i per preservar-la així del perill extrem que amenaça tota filosofia en el si de la comunitat dels homes, a saber, el perill de romandre *oculta* en això que ella pròpiament és, perill que li va costar de fet la *vida* a Sòcrates, el mestre de Plató. La tesi s'articula així en dues parts principals, cadascuna de les quals està el seu torn dividida en tres capítols: la primera part considera la determinació platònica de la filosofia com a ἔπωϋς (*Convit*, *Fedre*) i la segona part considera la determinació platònica de la filosofia com a λύσις⁴ (*Fedó*, *República*).

En el *Convit*, la filosofia com a ἔπωϋς es determina fonamentalment a partir de la seva situació intermediària, μεταξύ. Ara bé, els termes entre els quals es desplega aquest μεταξύ, en tant que medi [mi-lieu] de residència propi de la filosofia, es manifesten al llarg del diàleg sota figures diferents: el medi d'allò mortal i d'allò immortal (τὸ θνητόν i τὸ ἀθάνατον), el medi de la penúria i de la plenitud (πενία i πόρος), el medi de la in-intel·ligència i del pensament (ἄμαθία i σοφία). Això que travessa i reuneix en certa manera aquestes tres figures del medi és el fet que la filosofia es mou constantment en l'entre-mig [entre-deux] d'un *refús* (ἄ-πορία) i d'una *donació* (εὖ-πορία). Així, la filosofia mateixa resideix tota ella en un entre-mig –d'on resulta la seva inherent i insuperable «finitud»–, els termes extrems del qual s'han de pensar al capdavant sota els mots fonamentals de λήθη i d'ἀλήθεια, l'ocultació i la no-ocultació. És doncs sobre la base d'aquesta situació intermediària que, primer de tot, es fa possible la filosofia com a transcendència, *des de* l'ens en la seva totalitat, πάντα τὰ καλά, *cap al* cim i culminació de tot el que és: la pura i clara resplendor de l'ésser mateix, αὐτὸ τὸ καλόν, a la vista del qual l'ésser humà pot primerament atènyer la seva plenitud essencial, εὐδαιμονία, que consisteix fonamentalment a ésser de manera constant i estable, ἀθανασία.

En el *Fedre*, Plató intenta de pensar l'essència de l'ἔπωϋς, és a dir, l'essència de la filosofia, com una mena d'èxtasi (μανία), i per cert com l'èxtasi més eminent i més essencial per als éssers humans: el «trans-port» que arrenca l'ésser humà de la seva situació normal i corrent, i el transporta cap al camp de la no-ocultació de l'ésser, τὸ ἀληθείας πεδίον. És allà on l'ésser humà pot, primer de tot, acomplir la seva essència, la qual consisteix originàriament en el pur i simple vincle amb l'ésser de l'ens: νοῦς. Ara bé, Plató fa senyals cap a aquesta situació de l'ésser humà, ψυχή, per mitjà de la paraula del μῦθος: el «mite» de «l'ànima» com un carruatge alat. Aquest «mite» ens dóna a pensar

4. En aquesta segona part de la tesi abordem també, a partir del *Fedó* i de la *República*, la determinació platònica de la filosofia com a κάθαρσις, ἀνάμνησις, παιδεία, διαλεκτική.

l' ésser humà com a intrínsecament escindit en dos moviments contraris i antagonistes: en una inclinació a la pèrdua en allò inessencial (inclinació cap a baix, κάτω) i en una tensió vers l'acompliment en allò essencial (tensió cap a dalt, ἄνω). D'això resulta la lluita inherent a l' ésser humà mateix. Tanmateix, el «mite» ens assenyala a més que, immediatament i quotidianament, el que predomina en els éssers humans és en efecte la «caiguda», la «davallada» [déchéance], és a dir, l' ésser-inessencial (κακία) ocasionat per la pèrdua de les ales, i. e., per la pèrdua del vincle amb allò essencial: l'àmbit superior del «diví». El tret fonamental d'aquesta inessencialitat rau en la λήθη, en l'oblit i l'ocultació de l' ésser de l'ens. Així, el *Fedre* ens dona a pensar, al cap i a la fi, una mena de *primacia*, en l' ésser humà, d'allò «negatiu», λήθη, l'ocultació de l' ésser, d'on li és donat a l'home la possibilitat mateixa de cercar i d'assolir la seva pròpia plenitud, i per cert a través de la *des-ocultació* de l' ésser de l'ens. Per consegüent, és de fet la λήθη mateixa la que concedeix primerament a l'home la possibilitat del seu ésser com a ésser-a-acomplir (κίνησις).

En el *Fedó*, l'essència de la filosofia és pensada seguint el fil conductor de la noció de la «mort», θάνατος, és a dir, a partir de la «separació» de l' ésser humà pròpiament dit, ψυχή, del seu ésser merament corporal i sensible, σῶμα. Aital separació constitueix per a l' ésser humà un veritable *alliberament*, λύσις, en la mesura que la corporalitat en el sentit de la sensibilitat, αἴσθησις, manté l' ésser humà lligat exclusivament a l'ens sensible i nombrós, de tal manera que la situació immediata i quotidiana dels homes es caracteritza com una situació d'*empresonament*. Això, en efecte, ja està assenyalat des del començament del diàleg per l'empresonament de Sòcrates qui espera la seva mort imminent. Ara bé, l'empresonament immediat i quotidià de l' ésser humà consisteix fonamentalment en que, en la seva existència diària, ell no té per real i veritable, ἀληθές, i. e., per ens, res més que això que li apareix «a primera vista» per mitjà de les sensacions corporals: τὸ σωματοειδές, l'ens corporal i sensible. Per consegüent, això que determina de la manera més íntima l'empresonament quotidià dels homes no és cap altra cosa que la λήθη, l'ocultació de l' ésser de l'ens, com ho assenyala amb tota claredat tant el «mite» final del *Fedó* com el «mite» amb el qual acaba la *República*, el «mite» d'Er. Així, la filosofia com a mort consisteix essencialment a apartar-se [se détourner] de l'ens sensible i corporal i a girar-se [se retourner] cap a la pura i clara manifestació de l' ésser, cap a l'οὐσία com allò més no-ocult, ἀληθέστατον. L'aspiració a la mort, de la qual es tracta en el *Fedó*, no té per tant res d'un cert ascetisme, sinó que tendeix principalment a la consumació del pensament, φρόνησις, és a dir, en definitiva, a l'acompliment de l'*ésser humà mateix*, εὐδαιμονία, acompliment el qual no es fa possible en suma sinó en el si de la regió invisible de l' ésser mateix: «l'Hades». És per això que la filosofia com a mort constitueix també una mena de desplaçament, millor, una e-migració, μετοίκηση, la qual fa possible que l' ésser humà pervingui allà on s'acompleix la co-pertinença [entr'appartenance] essencial entre l' ésser humà i l' ésser de l'ens, entre la ψυχή i l'οὐσία.

Finalment, en la *República*, particularment als llibres V, VI i VII, la qüestió de la filosofia es desplega eminentment en el marc de la qüestió que concierneix la formació essencial dels filòsofs-governants de la πόλις, la παιδεία. Ara bé, l'essència de la «formació» no consisteix de cap manera, com de fet ho

pretenen els sofistes, en la pura i simple transmissió del saber, sinó més aviat en la *conversió* de l'èsser humà sencer (περιαγωγή) a la dimensió de l'èsser de l'ens. Al començament del llibre VII de la *República*, Plató mira de posar a la llum aital essència de la παιδεία a través de la cèlebre «al·legoria de la cova», la qual ens permet veure la filosofia, i. e., la formació essencial de l'èsser humà, com l'esdeveniment d'una transició per la qual l'home abandona la reclusió dins la penombra de la cova subterrània i s'exposa al pur i clar lluïment del Sol a l'aire lliure. És per això que aquesta transició constitueix pròpiament un deslliurament de les cadenes del no-pensament (ἀφροσύνη) que mantenen l'èsser humà girat i orientat exclusivament cap a l'ens, deslliurament el qual s'acompleix pròpiament com una *alliberació* de la mirada essencial (ὄμμα τῆς ψυχῆς) per a la lluminositat de l'èsser mateix. La παιδεία així entesa, però, no es consuma en definitiva sinó per l'ascensió de l'èsser humà fins al Sol mateix el qual, com a font de tota llum i de tota manifestació, és al cap i a la fi allò més lluminós. El Sol és, tanmateix, la imatge per a «la idea del bé», ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα, locució en la qual la filosofia platònica mateixa esclata en allò que conté de *més digne de qüestió*. Plató pensa «la idea del bé» en dues perspectives fonamentals: com allò que fa possible l'encontre entre el pensament (νοῦς) i la no-ocultació (ἀλήθεια) i com l'origen (ἀρχή, αἰτία) de l'ens en la seva totalitat. «La idea del bé» es constitueix així en el cim i consumació de tot el que és: τέλος. Per això també, a fi de pervenir-hi, és necessari un lent i gradual *encaminament* ascendent (ἐπάνοδος). Tal és el rol de la «dialèctica», διαλεκτική. Ara bé, l'al·legoria de la cova no s'acaba de cap manera amb l'ascensió vers el Sol, sinó que ens parla encara d'un *retorn* de l'home alliberat cap a l'interior de la cova subterrània, i per cert com a alliberador dels altres homes encadenats. Aquest retorn ens fa senyals cap a l'essència de la filosofia com una mena de lluita i controvèrsia amb l'aparença mateixa, més precisament, amb τὸ ψεῦδος en tant que l'encobriment de l'èsser (εἶδος) per l'ens (εἶδωλον). La determinació platònica de la filosofia s'anuncia així sota la seva figura més secreta però més essencial, a saber, com la tasca d'arrencar l'èsser de l'ocultació primària i predominant: ἀ-ληθεύειν.

Així doncs, la determinació platònica de la filosofia es desplega principalment –en els diàlegs interpretats– en dos horitzons ben definits, horitzons que es deixen designar, en certa mesura, pels termes d'ἔξως i de λύσις: el «transport» i l'«alliberació». El que caracteritza en primer lloc tant la filosofia com a ἔξως com la filosofia com a λύσις, és el moviment de la *transcendència*, és a dir, l'ultra-passament de l'ens en direcció a l'èsser de l'ens. Ara bé, allò decisiu per a la present recerca consisteix a aprofundir la dimensió «ontològica» en el si de la qual es mouen per endavant totes dues determinacions de la filosofia i on la instauració platònica de la filosofia troba al capdavant el seu origen essencial. Altrament dit: es tracta per a nosaltres de posar de manifest la precomprensió de l'èsser subjacent a *tals* determinacions de la filosofia, precomprensió la qual sosté *secretament* la manera mateixa com Plató experimenta i pensa cada cop l'essència de la filosofia. D'una banda, la filosofia com a ἔξως es mou tota ella en el si d'una experiència prèvia de l'èsser com a «bellesa», καλόν. Ara bé, l'essència de la «bellesa» consisteix a ser allò més resplendent i més manifest, de manera que ella és així el que més transporta i extasia l'èsser humà, ἐκφανέστατον καὶ ἐρασιμώτατον (*Fe-*

dre). D'altra banda, la filosofia com a λύσις (παιδεία, διαλεκτική) es desplega en l'horitzó d'una experiència prèvia de l'ésser com a «bo», ἀγαθόν. L'essència de τὸ ἀγαθόν, però, consisteix a ser allò més ferm i més estable en l'ens, de tal manera que ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα, «la idea del bé», es constitueix en fons i origen de l'ens en la seva totalitat. Així doncs, τὸ καλόν i τὸ ἀγαθόν no s'han de pensar, en Plató, com a atributs qualssevol de l'ens entre molts d'altres, sinó que constitueixen «efectivament» [«bel et bien»] els dos trets fonamentals de l'ésser mateix i com a tal, com ho assenyalen amb tota claredat tant l'ascensió eròtica del *Convit* vers αὐτὸ τὸ καλόν com l'ascensió dialèctica de la *República* vers ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα. Els termes καλόν i ἀγαθόν remetent així als dos horitzons fonamentals en què el pensament platònic experimenta per endavant això que vol dir en el fons i en general «ésser». D'una banda, τὸ καλόν remet a l'horitzó de la claredat, el lluïment, la manifestació, la lluminositat, en una paraula, allò que els grecs anomenen en llur llengua ἀλήθεια, la no-ocultació. És en efecte a aquest horitzó que respon íntimament la determinació platònica de l'ésser com a ἰδέα, com l'*aspecte* [visage] essencial pel qual l'ens *es mostra* en allò que *és*. I, d'altra banda, τὸ ἀγαθόν remet a l'horitzó de la permanència, l'estabilitat, la constància, la consistència, en una paraula, això que Plató designa generalment per la locució τὸ ἀεὶ ὄν, «el que és una i altra vegada», horitzó sobre la base del qual l'ésser de l'ens és pensat també com allò que hi ha de més ens [étant] entre tot el que «és»: allò «diví», τὸ θεῖον. És a partir d'aquesta doble experiència de l'ésser de l'ens que la filosofia platònica elabora i consolida les dues distincions fonamentals que sostenen, en certa mesura, el tractament de (gairebé) cada qüestió en l'obra de Plató, a saber, d'una banda, la distinció de l'ésser i de l'aparença, εἶναι i φαίνεσθαι, en la perspectiva de la manifestació (ἀλήθεια), i, d'altra banda, la distinció de l'ésser i de l'esdevenir, οὐσία i γένεσις, en l'horitzó de la constància i l'estabilitat (ἀεὶ ὄν).

La determinació platònica de la *filosofia* es desdobra així en correspondència amb una doble determinació de l'*ésser*: l'ésser en l'horitzó de l'ἀλήθεια i l'ésser en l'horitzó de l'ἀεὶ ὄν. La present recerca desemboca doncs en la *qüestió* d'allò que s'esdevé pròpiament amb la doble determinació de l'ésser en la filosofia de Plató. En efecte, la filosofia platònica ens deixa entreveure, d'una banda, una certa *primacia* de l'ἀλήθεια mateixa sobre l'ἀεὶ ὄν, en la mesura que és el tret de la manifestació el que li concedeix primer de tot un sentit i un espai essencial al desplegament del tret de la constància i l'estabilitat en tots els seus aspectes i les seves figures. És per això que, en el *Fedre*, l'ἀλήθεια és el camp, l'espai, la regió, τὸ ἀληθείας πεδίον, mentre que l'οὐσία constitueix allò que ocupa aital camp, tot manifestant-s'hi al descobert. Ara bé, d'altra banda, Plató mateix estableix, però, al llibre VI de la *República*, una clara preponderància del tret de l'ἀεὶ ὄν sobre l'ἀλήθεια mateixa, a través de la preeminència fonamental de «la idea del bé», τὸ ἀγαθόν. Des d'aleshores, «la idea del bé» es constitueix en origen de l'ἀλήθεια, així com del seu correlat, el saber essencial, l'ἐπιστήμη. Un altre signe d'aquesta preponderància de l'ἀεὶ ὄν sobre l'ἀλήθεια s'anuncia, a més a més, en la preocupació fonamental de la filosofia platònica per «la immortalitat» de l'ésser humà, ἀθανασία, tret en l'horitzó del qual Plató intenta pensar, en diàlegs com el *Convit*, el *Fedre* i el *Fedó*, l'essència mateixa de l'home. La intrínseca «ambigüitat»

d'aquesta situació és el que roman per a nosaltres allò més digne de qüestió. Però la «clau» d'aital enigma –clau no tant per resoldre l'enigma com per *obrir-lo* primer de tot en el seu caràcter pròpiament misteriós– rau potser en la paraula ἀλήθεια mateixa, amb la condició, per cert, que prenguem per fi el risc d'estar a les escoltes d'això que aquesta paraula fonamental diu en grec, a saber, *no-ocultació* i, així també, *ocultació*, λήθη. La filosofia platònica no era pas aliena a l'experiència d'aital ocultació, fins al punt que Plató arriba a pensar l'ocultació mateixa com l'esdeveniment originari de l'existència humana en tant que tal, esdeveniment a partir del qual l'ésser humà pot i ha d'acomplir-se per la filosofia com a *des-ocultació* de l'ésser de l'ens. Què passa doncs amb aquest joc entre l'ocultació i la no-ocultació, joc que juga en el si de la paraula ἀλήθεια i que constitueix en definitiva l'espai essencial de tota filosofia? Plató ha fet per cert l'experiència d'aquest «joc», la qual cosa es transparenta pertot arreu en els seus diàlegs. Tanmateix, mai no la va pensar ni qüestionar pròpiament; ell no la va aprofundir pas, de tal manera que aquesta experiència originària ha restat d'ara endavant *sepultada* i *incoberta* per a tota la tradició de la filosofia occidental, fins al punt que, encara avui en dia, nosaltres gairebé ja no podem traduir ni interpretar la paraula ἀλήθεια altrament que per la «veritat». En la filosofia platònica, l'ἀλήθεια roman ella mateixa *en ocultació* [en retrait], i per cert en favor de l'ἄεὶ ὄν. És doncs per això que la present recerca no és en el fons cap altra cosa que una temptativa de fer senyals cap a l'esdeveniment inaugural de la retirada de l'ἀλήθεια en favor de l'ἄεὶ ὄν, esdeveniment inaugural que determina encara silenciosament la situació actual del món occidental: *la penúria* [la détresse]. Si nosaltres prenem doncs seriosament aital penúria, tal vegada podrem experimentar un dia la urgència que ens reclama a assumir, a l'època present del món occidental, la tasca de pensar allò que, en Plató, restà no-pensat: ἀλήθεια.